

Sygn. akt III U 435/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca - sędzia Jolanta Pardo

Protokolant - Ewa Łapińska

po rozpoznaniu 15 marca 2023 r. w Ł., na rozprawie

sprawy G. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania G. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z 20 października 2022 r. nr (...)

1. Zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje G. R. prawo do rekompensaty od 1 sierpnia 2022 roku;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz odwołującej się G. R. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 435/22

UZASADNIENIE

Decyzją z 20 października 2022 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504), odmówił G. R. prawa do rekompensaty, ponieważ na dzień 01.01.2009 r. nie udowodniła wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład uznał 12 lat 5 miesięcy 8 dni. Zakład poinformował, że okres zatrudnienia od 01.09.1990 r. do 31.08.1991 r. w Miejskim Przedszkolu nr (...) nie został uwzględniony, gdyż G. R. nie pracowała w tym okresie w pełnym wymiarze czasu pracy oraz okres zatrudnienia w Miejskim Przedszkolu nr (...) od 01.09.1983 r. do 31.08.1992 r., ponieważ nie został w pełni udokumentowany.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła G. R., wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że przysługuje jej prawo do rekompensaty za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. W uzasadnieniu wskazała, że przedłożyła organowi rentowemu swoje świadectwo pracy wydane przez Miejski Zespół (...) Przedszkoli i Ż. w Z. z 31.08.1992 r., z którego wynika, że była zatrudniona na stanowisku nauczyciela w Miejskim Zespole (...) Przedszkoli i Ż. w Z. - Miejskie Przedszkole nr (...) w okresie od 01.09.1983 r. do 31.08.1992 r. W jej ocenie jest to wystarczający dokument potwierdzający jej zatrudnienie.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu powtórzył argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Wskazał, że przy ustalaniu prawa do rekompensaty nie uwzględniono

podnoszonego w odwołaniu okresu pracy od 01.09.1983 r. do 31.08.1992 r. w Miejskim Zespole (...) Przedszkoli i Ż. w Z. - Miejskie Przedszkole nr (...) z uwagi na brak informacji o pozostawaniu w stanie nieczynnym, przebywaniu na urlopie na dalsze kształcenie się, korzystaniu z urlopu szkoleniowego, korzystania z urlopu bezpłatnego, korzystania z urlopu wychowawczego oraz usprawiedliwionej nieobecności w pracy za które w okresie od 15.11.1991 r. do 24.07.1992 r. wypłacano na podstawie Karty Nauczyciela wynagrodzenia za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy a w odniesieniu do wynagrodzenia wypłaconego w czasie urlopu macierzyńskiego za okres od 15.11.1991 r. do 31.07.1992 r. oraz pobieraniu po 14.11.1991 r. zasiłków chorobowych, macierzyńskich, opiekuńczych i świadczenia rehabilitacyjnego.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

G. R. (zd. Z., ur. (...)). W 1983 r., po odbyciu nauki w latach 1981-1983 i zdaniu 27.06.1983 r. egzaminu dyplomowego, ukończyła Studium (...). W maju 1999 r., po odbyciu studiów wyższych magisterskich na kierunku pedagogika specjalna w zakresie oligofrenopedagogiki w Wyższej Szkole (...) w W. na Wydziale Rewalidacji i Resocjalizacji, uzyskała tytuł magistra. 05.10.2000 r. Starosta (...) nadał jej stopień nauczyciela mianowanego, zaś 19.12.2006 r. (...) Kurator Oświaty nadał jej stopień nauczyciela dyplomowanego.

G. R. 20.08.1983 r. zawarła z Urzędem Miasta i Gminy w Z. Wydziałem Oświaty i (...) umowę o pracę, na podstawie której została zatrudniona na czas określony od 01.09.1983 r. do 31.08.1984 r. w Państwowym Przedszkolu nr (...) w Z., na stanowisku nauczycielki, w wymiarze 25 godzin zajęć dydaktycznych w tygodniu. 16.06.1984 r. zawarła kolejną umowę o pracę z Urzędem Miasta i Gminy w Z. Wydziałem Oświaty i (...), na podstawie której została zatrudniona od 01.09.1984 r. na czas nieokreślony, w Państwowym Przedszkolu nr (...) w Z., na stanowisku nauczycielki, w wymiarze 25 godzin zajęć dydaktycznych w tygodniu. 11.11.1988 r. została mianowana nauczycielem wychowawcą w Państwowym Przedszkolu nr (...) w Z.. 16.07.1990 r. zawarła z Zespołem (...) w Z. Wydziałem Oświaty i (...) umowę o pracę na czas określony, od 01.09.1990 r. do 31.08.1991 r., na podstawie której powierzono jej obowiązki nauczycielki w Państwowym Przedszkolu nr (...) w Z., w wymiarze 12,5 godzin zajęć dydaktyczno-wychowawczych w tygodniu. 30.08.1991 r. zawarła umowę o pracę z Miejskim Zespołem (...) i Ośrodków Pomocy (...) w Z., na podstawie której została zatrudniona od 01.09.1991 r. na czas nieokreślony, na stanowisko nauczycielki w Przedszkolu nr (...) w Z., w wymiarze 25 godzin zajęć dydaktyczno-wychowawczych w tygodniu - 13 godzin tygodniowo w Przedszkolu nr (...) i 12 godzin tygodniowo w Przedszkolu nr (...). 31.08.1992 r. ww. stosunek pracy uległ rozwiązaniu z uwagi na likwidację Miejskiego Przedszkola nr (...) w Z.. Przez następny okres 2 lat 6 miesięcy była bezrobotna, zaś 09.03.1995 r. zawarła z Szkołą Podstawową w K. K. umowę o pracę, na czas określony od 09.03.1995 r. do 24.06.1995 r., na podstawie której została zatrudniona jako nauczycielka klas I-III w wymiarze 16 godzin zajęć dydaktyczno-wychowawczych w tygodniu plus 2 godziny biblioteki. 19.08.1996 r. zawarła z Szkołą Podstawową nr (...) im. J. K. w Z. umowę o pracę na czas określony od 01.09.1996 r. do 31.08.1997 r., na podstawie której została zatrudniona jako wychowawca świetlicy, w wymiarze 26 godzin zajęć dydaktyczno-wychowawczych w tygodniu, zaś umową o pracę zawartą 14.08.1997 r. została zatrudniona na czas nieokreślony. Stosunek pracy został rozwiązany 31.08.1999 r. na mocy porozumienia stron, uwzględniając prośbę G. R.. 24.08.1999 r. zawarła z Specjalnym Ośrodkiem Szkolno- (...) w D. umowę o pracę, na podstawie której została zatrudniona na czas określony od 01.09.1999 r. do 31.08.2000 r., jako wychowawca internatu. 01.09.2000 r. została mianowana na stanowisko nauczyciela wychowawcy w Specjalnym Ośrodku Szkolno- (...) w D.. Umowa o pracę uległa rozwiązaniu 29.08.2022 r., na mocy porozumienia stron, w związku ze złożeniem wniosku przez G. R. w związku z nabyciem praw emerytalnych i przejściem na emeryturę. W świadectwie pracy wystawionym 29.08.2022 r. wskazano, że pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy jako wychowawca internatu od 01.09.1999 r. do 31.08.2015 r. i nauczyciel od 01.09.2015 r. do 29.08.2022 r. W trakcie trwania zatrudnienia w Specjalnym Ośrodku Szkolno- (...) w D. G. R. była również zatrudniona w Miejskim Przedszkolu nr (...) w Z., jako nauczycielka, w okresie: od 05.01.2009 r. do 30.06.2009 r., w niepełnym wymiarze czasu pracy - 20/25; od 01.09.2009 r. do 30.06.2010 r., w niepełnym wymiarze czasu pracy - 11/22/w niepełnym wymiarze czasu pracy - 4/20; od 01.09.2018 r. do 31.08.2019 r., w niepełnym wymiarze czasu pracy - 3/20 etatu; od 01.09.2019 r. do 31.08.2020 r., w niepełnym wymiarze czasu pracy - 7/20 etatu; od 01.09.2020 r. do 31.10.2020 r., w niepełnym wymiarze czasu pracy - 8/20 etatu; od 01.11.2020 do 29.08.2022 r., w niepełnym wymiarze czasu pracy - 19/20 etatu; od 01.09.2022 r., na czas

nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy - 20/20 etat. Była też zatrudniona w Poradni P.-Pedagogicznej w Z.: od 01.3.2013 r. do 30.06.2013 r. w wymiarze 0,45 etatu, od 28.09.2017 r. do 27.10.2017 r. w wymiarze 0,35 etatu i od 30.10.2017 r. do 24.11.2017 r. w wymiarze 0,35 etatu. Od 01.09.2020 r. do 29.08.2022 r. była zatrudniona dodatkowo w Miejskim Przedszkolu nr (...) Akademia (...) w Z., w wymiarze 5/20, na stanowisku specjalista.

G. R. w okresie od 15.11.1985 r. do 06.03.1986 r. korzystała z urlopu macierzyńskiego w związku z urodzeniem córki M. (ur. (...)) i następnie od 07.03.1986 r. do 31.08.1987 r. była na urlopie wychowawczym. Następnie w okresie od 05.06.1989 r. do 08.10.1989 r. ponownie przebywała na urlopie macierzyńskim w związku z urodzeniem córki B. (ur. (...)). Potem został jej udzielony urlop wypoczynkowy w okresie od 09.10.1989 r. do 19.11.1989 r. i po tym urlopie, przebywała na urlopie wychowawczym w okresie od 20.11.1989 r. do 31.08.1990 r. i od 01.09.1990 r. do 31.08.1991 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 17.05.2002 r. znak: (...) -2003 ustalił G. R. kapitał początkowy na 01.01.1999 r. w wysokości 47.984,31 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 443,79 zł (ustaloną w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 36,35% przez kwotę bazową określoną przepisami, tj. 1.220,89 zł), okresy składkowe w wymiarze 132 miesiące, okresy nieskładkowe wraz z okresami sprawowania opieki w łącznym wymiarze 28 miesięcy, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 54,23%, średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat w wymiarze 209 miesięcy. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1989 r. do 31.12.1998 r. Następnie decyzją z 18.08.2022 r. znak: (...) -2003 Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownie ustalił G. R. kapitał początkowy na 01.01.1999 r. w wysokości 56.287,88 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 626,56 zł (ustaloną w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 51,32% przez kwotę bazową określoną przepisami, tj. 1.220,89 zł), okresy składkowe w wymiarze 132 miesiące, okresy nieskładkowe wraz z okresami sprawowania opieki w łącznym wymiarze 28 miesięcy, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 55,07%, średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat w wymiarze 209 miesięcy. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1983 r. do 31.12.1992 r.

29.07.2022 r. G. R. złożyła wniosek o emeryturę. W wyniku rozpoznania tego wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 19.08.2022 r. znak: (...) przyznał jej emeryturę od 1.07.2022 r. w wysokości 3.152,50 zł. Zakład wskazał, że obliczona kwota emerytury stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury ((...),42+ (...),04) przez średnie dalsze trwanie życia (237,40 miesięcy), które ustalono na dzień zgłoszenia wniosku. Do obliczenia emerytury Zakład przyjął kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. Zakład wskazał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż G. R. kontynuuje zatrudnienie. Dodał też, że emerytura zostanie ustalona w ostatecznej kwocie z chwilą podjęcia wypłaty emerytury, tj. po rozwiązaniu stosunku pracy i zgłoszeniu wniosku o podjęcie wypłaty emerytury. Wskazał również, że okresowa emerytura kapitałowa wynosi 869,05 zł, która została ustalona decyzją z 19.08.2022 r. znak: (...).

Jednocześnie 19.08.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował G. R., że może ubiegać się o przyznanie rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

30.08.2022 r. G. R. złożyła wniosek o podjęcie wypłaty emerytury z rekompensatą, załączając świadectwo pracy z Specjalnego Ośrodka Szkolno- (...) w D. oraz z Miejskiego Przedszkola nr (...) w Z.. G. R. przedstawiła również zaświadczenia z: Poradni P.-Pedagogicznej w Z., Miejskiego Przedszkola nr (...) w Z., Gminy Z. (dot. zatrudnienia w Szkole Podstawowej w K. K.), Szkoły Podstawowej nr (...) im. J. K. w Z., Specjalnego Ośrodka Szkolno- (...)

im. świętego J. P. II w Z., oraz świadectwo pracy z Miejskiego Przedszkola nr (...) Akademia (...) w Z.. Pismem z 26.09.2022 r. Zakład poinformował, że na podstawie przedłożonych dokumentów uwzględnił staż do rekompensaty w wymiarze 12 lat 5 miesięcy 8 dni, zaś okres zatrudnienia od 01.09.1990 r. do 31.08.1991 r. w Miejskim Przedszkolu nr (...) nie został uwzględniony, gdyż G. R. pracowała na 1/2 etatu. Dodał, że powinna złożyć dokumenty z ww. okresu zatrudnienia, celem ponownego rozpatrzenia prawa do rekompensaty. Pismem z 03.10.2022 r. G. R. oświadczyła, że nie jest w stanie przedłożyć brakującej dokumentacji, ponieważ Przedszkole nr (...) w Z. nie istnieje.

Decyzją z 20.10.2022 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił G. R. wysokość i podjął wypłatę emerytury od 01.08.2022 r. w wysokości 3.168,88 zł. Zakład wskazał, że obliczona kwota emerytury stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury ((...),40+ (...),04) przez średnie dalsze trwanie życia (236,70 miesięcy), które ustalono na dzień zgłoszenia wniosku. Zakład wskazał też, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. Dodał, że okresowa emerytura kapitałowa wynosi 876,00 zł, która została przyznana decyzją z 20.10.2022 r. znak: (...). Wskazał dodatkowo, że od 01.08.2022 r. obliczona emerytura z FUS i okresowa emerytura kapitałowa brutto wynosi 4.044,88 zł. Z uwagi na to decyzją z 20.10.022 r., z urzędu, Zakład przyznał G. R. dodatkowe roczne świadczenie pieniężne w kwocie 193,56 zł.

Decyzją z 20.10.2022 r. znak: (...) (obecnie zaskarżoną) Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił G. R. prawa do rekompensaty, ponieważ na 01.01.2009 r. nie udowodniła wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład uznał 12 lat 5 miesięcy 8 dni. Zakład poinformował, że okres zatrudnienia od 01.09.1990 r. do 31.08.1991 r. w Miejskim Przedszkolu nr (...) nie został uwzględniony, gdyż G. R. nie pracowała w tym okresie w pełnym wymiarze czasu pracy oraz okres zatrudnienia w Miejskim Przedszkolu nr (...) od 01.09.1983 r. do 31.08.1992 r., ponieważ nie został w pełni udokumentowany.

Ś. A. B. i B. G., które znają odwołującą się ze wspólnych lat pracy w latach 80- tych XX wieku, wspólnie zeznały, że była zatrudniona jako nauczycielka. Nie mogły jednoznacznie wskazać, czy była zatrudniona na pełny etat, ponieważ praca w Przedszkolu była pracą zmianową, a dodatkowo nie była ich pracą stałą. Pracowały w różnych jednostkach, dlatego też nie do końca zwracały uwagę na przebieg zatrudnienia innej osoby. Widywały się w pracy, ale nie mogły jednoznacznie stwierdzić, na jakich warunkach odwołująca się była zatrudniona. Świadek A. B. zeznała, że odwołująca się była na urlopie macierzyńskim, jednym, ale nie pamiętała, czy była na wychowawczym. Na pewno nie korzystały wówczas urlopów na doksztalcenie, czy chorobowych. Podkreśliły, że wszystkie nauczycielki były po studium nauczycielskim.

W przedstawionej przez odwołującą się legitymacji ubezpieczeniowej znajdują się wpisy poświadczające jej zatrudnienie z Urzędu Miasta i Gminy w Z. Wydziału Oświaty i (...) (data wpisu: 28.11.1983 r. z zaznaczeniem początku zatrudnienia: 01.09.1983 r.), Miejskiego Zespołu obsługi Przedszkoli i Ż. w Z. (data wpisu: 31.08.1992 r.) i Szkoły Podstawowej nr (...) im. J. K. w Z. (data wpisu: 31.08.1999 r. z zaznaczeniem początku zatrudnienia: 01.09.1996 r.). Ponadto na kartach dotyczących poświadczenia o uprawnieniu do świadczeń leczniczych widnieją pieczętki z Państwowego Przedszkola nr (...) w Z., Państwowego Przedszkola nr (...) w Z., Państwowego Przedszkola nr (...) w Z., Rejonowego Urzędu Pracy w Z., Szkoły Podstawowej nr (...) im. J. K. w Z., Specjalnego Ośrodka Szkolno- (...) w D.. Ostatni wpis datowany jest na 28.11.2012 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach organu rentowego oraz w aktach osobowych odwołującej się, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Stan faktyczny został również ustalony z uwzględnieniem niekwestionowanych wyjaśnień odwołującej się G. R. (k. 28 akt) oraz zeznań świadków A. B. (k. 28v-29 akt) i B. G. (k. 29 akt).

W ocenie Sądu zeznania świadków są wiarygodne. Okoliczności przedstawiane przez nich korelują z wyjaśnieniami odwołującej się oraz z danymi znajdującymi się w aktach sprawy. Ś. w związku z wykonywaniem bezpośredniej pracy z odwołującą się mają wiedzę na temat opisywanych przez nich kwestii.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd uznał, że wniesione odwołanie należało uwzględnić.

Kwestia sporna w niniejszej sprawie dotyczy uprawnień odwołującej się do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 164) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zaś zgodnie z ust. 2 ww. artykułu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej (art. 2 pkt 5 ww. ustawy).

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 r., w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;
- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Bezspornie odwołująca się jest uprawniona do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31 marca 2016 r., sygn. III AUa 1899/15).

Wskazać należy w tym miejscu, że skoro zgodnie z art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Ostatecznie okoliczność sporna w niniejszej sprawie dotyczyła posiadania przez odwołującą się na 1 stycznia 2009 r. wymaganego 15-letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił zatrudnienia w Miejskim Przedszkolu nr (...) w Z. od 01.09.1990 r. do 31.08.1991 r., gdyż nie pracowała w tym okresie w pełnym wymiarze czasu pracy i w Miejskim Przedszkolu nr (...) w Z. od 01.09.1983 r. do 31.08.1992 r., ponieważ nie został w pełni udokumentowany.

Należy mieć na uwadze, że art. 32 ust. 2 ustawy wskazuje, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art. 32 ust. 4 ww. ustawy stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1 (wiek obniżony), rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. nr 8 poz. 43).

Stosownie do treści art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504) za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się nauczycieli, wychowawców lub innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela.

Ponadto w § 15 ww. Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r. wskazano, że nauczyciel, wychowawca lub innych pracownik pedagogiczny wykonujący pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 pkt 1-7 Karty Nauczyciela, określoną w tej ustawie jako praca zaliczona do I kategorii zatrudnienia, nabywa prawo od emerytury na zasadach określonych w § 4 i jest uważany za wykonującego prace w szczególnym charakterze.

Wobec powyższych rozważań należy uznać, że nie było przedmiotem sporu, że praca odwołującej się w Miejskim Przedszkolu nr (...) w Z. od 01.09.1990 r. do 31.08.1991 r. i w Miejskim Przedszkolu nr (...) w Z. od 01.09.1983 r. do 31.08.1992 r. miała kwalifikowany charakter. Organ rentowy zakwestionował te okresy wyłącznie z przyczyn braku pełnego wymiaru czasu pracy i braku należytego udokumentowania.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że odwołująca się posiada 15-letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Przeprowadzone postępowanie sądowe wykazało, że odwołująca się w spornych okresach zatrudnienia nie korzystała z urlopu dla poratowania zdrowia, urlopów bezpłatnych, ani nie przebywała na zwolnieniach lekarskich. Przebywała na urloпах macierzyńskich i wychowawczych. Zostało to potwierdzone uzyskanymi przez Sąd aktami osobowymi odwołującej się. Z obszernej dokumentacji osobowej Sądowi udało się przede wszystkim potwierdzić zatrudnienie odwołującej się w spornych okresach w wymienionych przez organ rentowy placówkach.

Odnosząc się do kwestii zatrudnienia odwołującej się w niepełnym wymiarze czasu pracy w Miejskim Przedszkolu nr (...) w Z. w okresie od 01.09.1990 r. do 31.08.1991 r., to z dokumentów wynika, że była ona zatrudniona w wymiarze 12,5 godzin tygodniowo. Wówczas przebywała jednocześnie na urlopie wychowawczym. Nie była zatrudniona dodatkowo w innej placówce, żeby można jej było zsumować wymiar pracy do pełnego etatu. Zatem ten okres zatrudnienia, nie mógł być brany pod uwagę.

Niemniej jednak, w ocenie Sądu, już same okresy zatrudnienia odwołującej się w Miejskim Przedszkolu nr (...) w Z., które wystąpiły przed pójściem na oba urlopy macierzyńskie, tj. okres od 01.09.1983 r. do 14.11.1985 r. (2 lata 2 miesiące 14 dni) i od 01.09.1987 r. do 04.06.1989 r. (1 rok 9 miesięcy 4 dni), są wystarczającymi okresami, które dodane do wyliczonego przez organ rentowy okresu 12 lat 5 miesięcy 8 dni, dają odwołującej się wymagany 15-letni okres pracy. Zgodnie z dokumentacją z akt osobowych odwołująca się została zatrudniona po urlopie wychowawczym

w przedszkolu nr (...) (13 godz. tygodniowo) i przedszkolu nr (...) (12 godzin tygodniowo) od 1.09.1991 r. Łącznie 25 godzin – pełen etat. 20 08.1992 r. Dyrektor Miejskiego Zespołu (...) zlecił wypłacenie G. R. odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia na podstawie art. 20 ust 1 Karty Nauczyciela. Okres od 1.09.1991 r. do 31.08.1992 r. również należy odwołującej się zaliczyć do uprawnień do rekompensaty. Wykonywanie pracy w tym okresie potwierdza świadectwo pracy, pismo z 29.05.1992 r. o wypowiedzeniu stosunku pracy z uwagi na likwidację przedszkola, podanie z 16.08.1996 r., dokumenty o obliczeniu stażu pracy.

Wobec powyższego należy uznać, że odwołująca się na 01.01.2009 r. legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 16 lat 4 miesiące 26 dni. Tym samym spełnia przesłankę posiadania co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477² § 2 KPC, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał G. R. prawo do rekompensaty od 01.08.2022 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98 KPC, zgodnie z którym strona przegrywająca proces obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowej obrony. Dlatego organ rentowy obciążono kosztami zastępstwa procesowego, ustalając ich wysokość na podstawie § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.